

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Perely Imre*
 Cím: *Szigligeti Mária, az örök kisasszony*
 Forrás: *A Nép*
 Bp. (Hely) 1921. 94 (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás
 Tárgy
 92
 Hely: *Szigligeti Mária*
 Idő: *"1921"*
 Személy
 Hely

Szigligeti Mária, az örök kisasszony

Látogatás Szigligeti Ede leányánál

— A NÉP tudósítójától —

A folyosó végén régi, párnázott biedermeier-széken ült és csendesen nézett maga elé *Szigligeti Mária*, amikor felkerestem. Mint az elmúlt idők egy ittmaradt darabja nagyot hallón, mérgesen, öregesen állt fel, nem tudva, mit akarok. Öregesen, ellenséges naivsággal fogadott.

— Mit akarnak tőlem? Apámról beszéljek, ott az Akadémia könyvtára, mindent megtalálhat — mondotta — nekem zaklatnak engem.

Mint egy magába mélyedt öreg bölcs tiltakozott, amiért elmentem a körutak villamoscsengős zürzavarából a rohanó életből hozzá, aki csak az emlékeknek él már, akinek egész világa néhány sárguló fénykép, kinek lelkében rég holt emberek élnek tovább a már zavartalan életet. Az elmúlt idők öreg leányát láttam magam előtt, hajlott derékkal, vonatott mozdulatokkal ellenségesen, idegenül.

Mint a zürzavaros új élet embere nyitottam a berozsdásodott kilincsré, mely mögött öreg utak, régtemetett emberek, elfeledt és örökkelő nevek alakjai elevenek. A rozsdás kilincs nyikorogva engedett. Szigligeti Mária utat mutatott, de nem szívesen.

— Mit akarnak egy ilyen örök kisasszonytól, aki 82 éves. Kit érdekel az én arcom? Apámról mindent tudnak már, nélkülem is, újat nem mondhatnak — mondja s közben a szobába vezet. Egy alvó, mozdulatlan szobába, öreg butorok közé. A divány és székek porhuzatosak, a falon öreg képek függnek.

— Hát rajzolni akar? Miért? Kinek? Volt egy régi fényképem, megmutattam volna, de egy pár éve itt volt egy ujságró, elvitte, nem kaptam vissza — beszél öregesen, szakadozottan.

— Várjon csak, felveszek valamit.

— A régi sublót fiókját kihuzza, fekete, sötét ruhák, lomok közül öregek fejkötőt huz elő. A tükör előtt igazítja.

— Így ni — mondja. Egyet-kettőt igazít, azután az ablakhoz közel leül.

... Az ablakon lassan beszövik a szeptemberi este. Még világosas, majd sötétedik. Lentről már elvéve hangzik a játszó gyermekek viháncolása. Egy-egy kiáltás és elmúlik minden a csendbe...

Nem látunk. Lassan mozogva felgyújtja a lámpát. Azután képeket mutat, vezetni kezd. Felélénkül. Elemében van már. A régi időkről beszél.

Először apjának, *Szigligeti Edének* képeit mutogatja.

— Ugy-e, szép ember volt az apám? — kérdezi egy régi képre mutatva. A kép Barabás körrajz, egy a sok közül.

— 1857-ben rajzolta apámat, anyám — emlékszem — nem volt megelégedve. Apámnak tetszett, ezért írta a kép alá: „Kedves nőm! Kívül-belül ismeresz s így tán elhiszed, hogy ez igazán szerető férjed.” — olvassa nehéz kesen a képről.

Kedvesen beszél, testvérekről, akik már nincsenek.

— Heten voltunk, én élek csak a legidősebb, az örök kisasszony. Nekem nincs senkim. Az ő fiaik is pusztuának egymásután...

Azután tovább beszél egy arcképre mutatva.

— Látja, ez Jókai ur és Laborfalvi Róza, fiatal korukban. Apámmal, anyámmal jó barátságban voltak.

Olvasom a dedikációt: „Szigligetinének baráti emlékül Jókai Mór”. „Kedves barátnőm Szigligeti Fanninak baráti emlékül. Jókainé Róza”.

Régi színészek, írók képei függnek sorban. Sok fénykép Szigligeti Edéről, néhány Barabás körrajz, meg egy Markó-tanítvány képe. Szigligeti Egressy Gáborral magyar ruhában, a hatvanas évekből.

— Akkoriban magyar divat járta. Apám nagyon szerette. Lelkében is magyar volt egész életén át. Vagy száz darabot írt. Népszínművet, vigjátékokat, de sokszor játszották! Most már, mint hallom, kevésszer kerül sorra... 4

Nemzetiben most a rendező, meg a Herceg ur darabjait játszá. Ezek most a divatosak, úgy hallom... Kos-suth is nagyra tartotta apámat, mikor Törzs Kálmán meglátogatta Turinban, azt mondta neki: „Szigligeti a jelenkor nagy magyarja, nagy segítőtársam volt. Darabjainak nagy része van a jobbágy-ság felszabadításában”.

— Nekem már nagyon nehéz... Ujságot nem olvasok, nagyon drága. A mostani embereket nem igen ismerem, a fiatalok közül alig ismerek valakit, egynéhányat, de nagyon régen nem láttam senkit. *Hoitsy Palival* vagy 20 évvel ezelőtt találkoztam, akkor még *völegény* volt...

Régebben kijártam a temetőbe, de most már, bár közel van, hosszú az út. Pedig ott van már az egész család...

Az ágy felett szürke fénykép, *Munkácsi Krisztusa*, fekete léckeretben, apró biedermeier lomok között. Az ágy fejénél Szigligeti Ede halálakor az özvegynek küldött részvénytálatkozni. Barátaiktól, pályatársaitól halomnyi aláírással: *Erkel Ferenc*, *Ujházi Ede*, *Jászai Mari*, *Blaháné. Márkus Emilia*, *Nagy Imre* és sok, sok régi rangyos név...

— Jászai Mari, Márkus Emilia akkoriban még nagyon kezdők voltak, ez is sok évtizeddel ezelőtti már.

Öreg, nagyhaju urat mutat egy porcellán fényképen, fekete keretben.

— Lássá ez a nagyapám. Anyámnak apja. A régi Német színház kar-mestere volt. *Sperling Péter*. Zene-szerző volt és hét zenészerszámon játszott! Azután a régi német színház is leégett, ott állt a *Redout* helyén, éppen a *Büvös vadász*t játszották akkor. Lassan a bus szoba benépesül, el-

mult idők alakjait látom. Szigei Mária vontatott, lassu hangon beszél. Öreg képzeletében a mult idők alakjai már jelenben mozognak.

Az udvaron gubbaszt a sötétség, bebámul a nyitott ablakon. A Népszínház-utca felől esti zszibongást és csendes zörejt dob a szél. Fáradt, őszi lassúsággal. Pedig még csak szeptember elején vagyunk...

— Hüvös van. Mostanában hamarabb jön a tél s az emberek is csendesebben beszélnek, mint az én időmben. — Mondja fájdalmasan és fázósan öleli magára a meleg kendőt.

Az ajtóban mint egy fáradt madár gubbasztva megáll.

— Ez a kis folyosó nagyon jó nekem. Ide süt a nap délutánoként. Kiülök ide, itt vagyok egész estig... De most már ezt sem igen lehet, az ősz olyan hamar itt van, azután a tél, beszorulok a hideg szobába...

Már bucsuzom.

A lépcsőház gázlámpái a piszkos üveg mögöl világítanak. A kapuszim — mint óriás fogatlan száj — fogad. Az utca óriós fénnyel-hanggal áll előttem. Villanyos csengetve roboz, fogatok szaladnak. Hazatartó és éjszakázni induló tömeg. Összevissza tülekvés és lárma. Szivemben a régi magyar világ. „Akkoriban magyar divat járt”...

Pérelly Imre.

